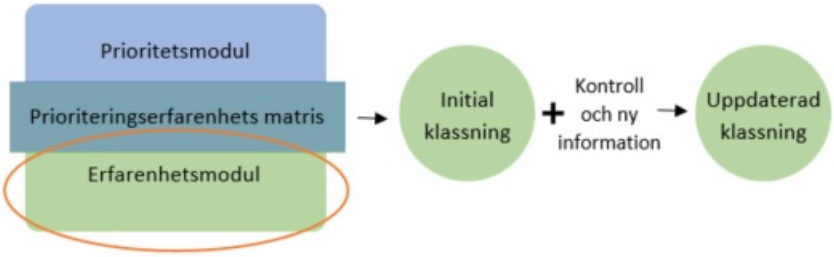
Erfarenhetsmodulen - primärproduktion

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Med hjälp av erfarenhetsmodulen tas hänsyn till om företagen är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem, vilket kan underlätta för företagen att uppfylla bestämmelserna i livsmedels- och foderlagstiftningen. Företag som är anslutna till väl fungerade system får i regel lägre kontrollprioritet.

Erfarenhetsmodulen - primärproduktion

I erfarenhetsmodulen bedöms hur väl kvalitetssäkringssystemen som ingår i modellen för klassning av anläggningar i primärproduktionen förväntas bidra till att företagen kan uppfylla kraven i livsmedels- eller foderlagstiftningen och vilket stöd systemen kan ge företagen som ett verktyg för egen kontroll.

Modell för klassning av företag inom primärproduktionen.

Företag som är anslutna till ett kvalitetssäkringssystem får generellt sett lägre kontrollprioritet än icke anslutna företag i samma bransch. Kontrollprioriteten påverkas bland annat av om systemet består av egenkontroll eller andra- eller tredjepartskontroll och i vilken utsträckning systemkontrollen kan vara ett komplement till den offentliga kontrollen.

Med hjälp av erfarenhetsmodulen kan länsstyrelserna, på företagsnivå, ta hänsyn till kvalitetssäkringssystemen. Detta gäller vid klassning av företagen, vid urval av kontrollobjekt och när kontrollen genomförs hos det enskilda företaget.

På den här sidan beskrivs kvalitetssäkringssystemen och hur erfarenhetsmodulen fungerar.

Kvalitetssäkringssystemen i primärproduktionen

De kvalitetssäkringssystem som används i primärproduktionen är frivilliga. Systemen är branschorganisationernas och systemägarens egna tolkningar av hur bestämmelserna i lagstiftningen kan uppnås. De är ofta anpassade efter olika branscher eller olika produktionsinriktningar, till exempel konventionell produktion eller ekologisk produktion.

Företagen använder kvalitetssäkringssystemen som ett stöd i sin egen kontroll för att uppfylla bestämmelser i lagstiftningen, och/eller uppfylla branschkrav som går utöver lagstiftningens krav och/eller för att uppnå ett gott smittskydd.

Systemen används ibland i kombination med varandra. Ofta används de som kundkrav för leverans till grossister, butiker, mejerier och slakterier. Ledningssystemet som ISO 9001, BRC och andra generiska ledningssystem ingår för närvarande inte i erfarenhetsmodulen eftersom det är få företag i primärproduktionen som använder dessa.

Tabellerna nedan beskriver kortfattat kvalitetssäkringssystemen som ingår i erfarenhetsmodulen.

Djurhållning, inklusive utfodring av djuren

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Fjäderfä och struts	Miljöhusesyn	Egenkontroll

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Fjäderfä och struts	IP Sigill Kyckling och Ägg	Certifiering, tredjepartssystem
Fjäderfä och struts	Smittskydd på Gård, Svensk Fågel. Programmet har inte bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	Inriktad på smittskydd inklusive salmonellakontroll och förebyggande åtgärder. Extern kontroll, andrapartssystem.
Fjäderfä och struts	Plan och riktlinjer campylobacter, Svensk Fågel	Provtagningsprogram för slaktkyckling. Extern kontroll, andrapartssystem
Fjäderfä och struts	Svensk Fågels djuromsorgsprogram	Djuromsorg Extern kontroll, andrapartssystem.
Får och get	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Får och get	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
Får och get	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser i livsmedelslagstiftningen som är grundvillkor (kontroll av jordbrukarstöd).
Gris	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Gris	IP Sigill Gris	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem
Gris	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
Gris	Smittsäkrad besättning, Gris Grund	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Egenkontroll Andrapartsystem
Gris	Smittsäkrad besättning, Gris Spets	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Godkännande. Andrapartsystem
Gris	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser i livsmedelslagstiftningen som är grundvillkor (kontroll av jordbrukarstöd).
Hägnat vilt	-	Inget bedömt system
Häst	-	Inget bedömt system
Kanin	-	Inget bedömt system

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Nötkreatur	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Nötkreatur	IP Sigill Nöt och Mjölk	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem
Nötkreatur	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
Nötkreatur	Smittsäkrad besättning Nöt steg 1	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Egenkontroll
Nötkreatur	Smittsäkrad besättning Nöt steg 2 & 3	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Godkännande. Andrapartsystem
Nötkreatur	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser i livsmedelslagstiftningen som är grundvillkor (kontroll av jordbrukarstöd).
Ren	-	Inget bedömt system

Jakt och fiske

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Fisk- och kräftdjur, vildfångade	-	Inget bedömt system
Frilevande vilt	-	Inget bedömt system

Produktion av animaliska livsmedel, inklusive utfodring av djuren

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Fisk och kräftdjur, odlade *(för livsmedels- och foderändamål)*	Nationella branschriktlinjer fiskodling	Egenkontroll
Honung	Bihusesyn	Egenkontroll
Honung	Nationella branschriktlinjer honung	Egenkontroll
Honung	IP Sigill Biodling	Finns i en nivå; Sigillnivån. Certifiering, tredjepartssystem
Honung	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Nationella branschriktlinjer Mjölkproduktion, Mjölk från gård, Mjölkens kvalitet	Egenkontroll
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Mejeriföretagens egna kvalitetssäkringssystem (Arla, Skånemejerier, Norrmejerier, m fl)	Används ofta i kombination med branschriktlinjer, ibland i kombination med IP Sigill. Andrapartskontroll.
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	IP Sigill Nöt och Mjölk	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Smittsäkrad besättning Nöt steg 1	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Egenkontroll
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Smittsäkrad besättning Nöt steg 2 & 3	Smittskydd. Livsmedelssäkerhet. Godkännande. Andrapartsystem
Mjölk, inkl. direktförsäljning av opastöriserad mjölk *(alla djurslag)*	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser i livsmedelslagstiftningen som är grundvillkor (kontroll av jordbrukarstöd).
Tvåskaliga blötdjur *(musslor m.fl.)*		Ingen bedömt system
Ägg	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Ägg	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
Ägg	Svenska Äggs Förebyggande smittskyddsprogram	Inriktad bland annat på salmonellaförebyggande. Extern kontroll, andrapartskontroll.

Vegetabilisk livsmedelsproduktion och foderproduktion

Bransch	Kvalitetssäkringssystem	Kommentar
Bladgrönsaker, odling på friland	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Bladgrönsaker, växthusodling	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Baljväxter	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.

	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Bär, odling på friland	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Groddar och frön för groddning	ESSA:s branschriktlinjer för produktion av groddar och frön för groddning	Egenkontroll. EU-gemensamma branschriktlinjer
Frukt, odling på friland	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Grovfoder		Ingen bedömt system

Köksväxter, odling på friland *(morötter, gurka, matlök, rödbetor, broccoli m.m., ej bladgrönsaker)*	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Odlad svamp		Ingen bedömt system
Oljeväxter	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Växtodling IP Växtodling	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Potatis *(exkl. stärkelsepotatis)*	Miljöhusesyn	Egenkontroll
Potatis *(exkl. stärkelsepotatis)*	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
Sockerbetor		Ingen bedömt system

Spannmål	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Växtodling IP Växtodling	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Trädgårdsväxter, växthusodling *(tomat, gurka, bär, frukt)*	Miljöhusesyn	Egenkontroll
	IP Sigill Frukt och Grönt	Finns i två nivåer; grundnivå och Sigillnivå. Certifiering, tredjepartssystem.
	KRAV	Främst inriktad på ekologiska aspekter. Certifiering, tredjepartssystem.
	Grundvillkorsrådgivning	Egenkontroll, rådgivning. Omfattar de bestämmelser som är tvärvillkor.
Vilda bär och svampar		Ingen bedömt system

Branschriktlinjerna finns på Livsmedelsverkets webbplats.

Branschriktlinjer

Erfarenhetsmodulen

De kvalitetssäkerhetssystem som ingår i erfarenhetsmodulen används av många primärproducenter eller används av de företag som står för merparten av den svenska primärproduktionen inom en specifik bransch. Att de är kända och tillgängliga för myndigheternas bedömning har också varit avgörande för om de ska ingå i modulen.

I erfarenhetsmodulen är kvalitetssäkringssystemen rangordnade i fyra erfarenhetsklasser, A-D, där A är högst och D är lägsta, se tabell 1. Rangordningen görs genom granskning och bedömning av kvalitetssäkringssystemen utifrån tre huvudkriterier:

1. Systemets uppbyggnad.
2. Systemets betydelse för livsmedels- och fodersäkerhet.
3. Systemets tillämpning – praktisk bedömning genom bland annat skuggrevision.

Granskningen och bedömningen av systemen görs dels administrativt och dels praktiskt. Av olika själ har alla ingående system har dock inte bedömts praktiskt.

Tabell 1. *Erfarenhetsmodul med rangordning av kvalitetssäkringssystemen.*

Branschernas kvalitetssäkringssystem	**Erfarenhetsklass**
Mejeriföretagens egna kvalitetssäkringssystem (Arla, Skånemejerier, Norrmejerier, m fl) Mejeriföretagens nuvarande system har inte bedömts.	B
Branschriktlinjer som ingår i erfarenhetsmodulen	C
Bihusesyn (SBR)	C
Miljöhusesyn	C
IP Sigill Frukt och Grönt	A
IP Sigill Biodling	B
IP Sigill Växtodling Det förekommer att delar av verksamheten är certifierad men inte hela. Systemet har ersatt av IP Sigill Spannmål och oljeväxter och har inte har bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	prel B
IP Växtodling	prel B
IP Sigill Gris	B
IP Sigill Kyckling och Ägg	A
IP Sigill Mjölk, gruppcertifikat eller enskild certifiering	B
IP Sigill Nöt och Mjölk	B
Krav	C
Svensk Fågels djuromsorgsprogram	B
Svenska Äggs Förebyggande smittskyddsprogram Systemet har bland annat ersatt Plan och riktlinjer för frivillig salmonellakontroll. Systemet inte har bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	prel B
Smittsäkrad besättning gris GRUND	C
Smittsäkrad besättning gris SPETS Systemet har ersatt Plan och riktlinjer för frivillig salmonellakontroll - gris. Systemet inte har bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	prel B

Branschernas kvalitetssäkringssystem	Erfarenhetsklass
Smittsäkrad besättning Nöt (steg 2 och 3) Systemet omfattar även mjölk och har ersatt Plan och riktlinjer för frivillig salmonellakontroll, LRF mjölk/nöt. Systemet inte har bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	B
Smittsäkrad besättning nöt (steg 1), inkluderar mjölk	C
Smittsäkrad besättning nöt (steg 2 och 3), inkluderar mjölk	prel B
Smittskydd på Gård, Svensk Fågel Systemet har ersatt Plan och riktlinjer för frivillig salmonellakontroll, Svensk fågel. Systemet inte har bedömts enligt rutinerna för bedömning av kvalitetssäkringssystem.	prel B
Plan och riktlinjer campylobacter, Svensk fågel	B
Grundvillkorsrådgivning	C

Alla kvalitetssäkringssystem som ingår i erfarenhetsmodulen har initialt granskats och bedömts av Livsmedelsverket och Jordbruksverket gemensamt. Verken har också utarbetat gemensamma dokument för bedömning och granskning av hur systemen tillämpas i praktiken.

Bedömningen och granskningen kan resultera i att systemets bedömningsnivå höjs eller sänks och att systemet byter erfarenhetsklass. Beslut om sådana förändringar fattas separat från själva granskningen. När ett system byter erfarenhetsklass måste länsstyrelserna klassa om samtliga berörda, registrerade, anläggningar. När ett system byter erfarenhetsklass måste samtliga berörda anläggningar klassas om. I länsstyrelsernas anläggningsregister, Primör, görs det automatiskt.

Bedömning och granskning av kvalitetssäkringssystem - primärproduktion

Användning av erfarenhetsklassen

Erfarenhetsklassen, används tillsammans med prioritetsklassen, för klassning av livsmedels- och foderföretag, samt företag som både är livsmedels- och foderföretag.

Klassningen sker i prioritets- och erfarenhetsmatrisen som beskrivs här.

Klassning av företag inom primärproduktion

Klassen används i valet av kontrollobjekt när länsstyrelserna gör sin kontrollplanering.

Val av objekt för foder- och livsmedelskontroll i primärproduktionen

Senast uppdaterad 14 oktober 2026 Ansvarig grupp ROR_LLK